

**MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALAR BILAN TASHKIL
ETILADIGAN IJTIMOIIY PEDAGOGIK MUAMMOLAR**

Koshanova Muyassar Maratovna- *University of Management and Future Technologies universiteti, pedagogika va psixologiya yo'nalishi, 2-kurs S552-23*
PPo' guruhi

Annotatsiya: Ushbu maqola maktabgacha yoshdagi bolalar bilan tashkil etiladigan ijtimoiy pedagogik muammolarni o'rganishga bag'ishlangan. Maqolada bolalarning ijtimoiy va emosional rivojlanishiga alohida e'tibor qaratilgan bo'lib, pedagoglarning maktabgacha yoshdagi bolalar bilan ishlashda uchraydigan muammolarni hal qilishdagi roli, o'qituvchilar va oila o'rtasidagi hamkorlikning ahamiyati, shuningdek, ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirish bo'yicha samarali yondashuvlar keltirilgan. Muammoning dolzarbligi va uni hal qilishda pedagogik yondashuvlarning o'rni tushuntirilgan.

Kalit so'zlar: Maktabgacha ta'lim, ijtimoiy pedagogika, bolalar rivojlanishi, ijtimoiy ko'nikmalar, pedagogik yondashuv, oilaviy hamkorlik, bolalar psixologiyasi, hissiy rivojlanish.

Kirish

Maktabgacha yoshdagi bolalar — insonning hayotida eng muhim davrni tashkil etadi, chunki aynan bu yoshda bolalar ijtimoiy va psixologik rivojlanishning asosiy bosqichlarini boshdan kechiradilar. Bu davrda bolalar nafaqat aqliy, balki jismoniy va emosional jihatdan ham rivojlanadi. Shuning uchun, maktabgacha ta'lim tizimida pedagoglar va oila o'rtasida to'g'ri va samarali hamkorlik o'rnatish zarur, chunki bolalar o'zlarini jamiyatda qanday his qilishini, ijtimoiy munosabatlarni qanday o'rganishni va turli vaziyatlarda qanday reaksiya bildirishni aynan shu davrda o'rganadilar.

Maqsadimiz — maktabgacha yoshdagi bolalar bilan ishlashda uchraydigan ijtimoiy pedagogik muammolarni aniqlash va ularni hal qilishda samarali pedagogik yondashuvlarni tavsiflashdir. Ushbu maqola, pedagoglar va oilaning bolalar

rivojlanishiga ta'siri, ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirishda qo'llanilishi mumkin bo'lgan yondashuvlarni muhokama qiladi. Bu orqali maktabgacha yoshdagi bolalarning jamiyatga moslashish jarayonini soddalashtirish va ijtimoiy me'yorlarni to'g'ri shakllantirish masalalariga yangicha qarashlar kiritiladi.

Ijtimoiy pedagogik muammolarni aniqlash

Maktabgacha yoshdagi bolalar bilan ishlashda ijtimoiy pedagogik muammolarni aniqlash o'ziga xos va murakkab jarayonni talab qiladi. Bu yoshdagi bolalar jismoniy va ruhiy rivojlanishning boshlang'ich bosqichida bo'lib, ular ijtimoiy muhitni to'g'ri anglash va unga moslashishda ba'zi qiyinchiliklarga duch kelishi mumkin. Pedagogik muammolar, asosan, bolalar o'rtasidagi o'zaro munosabatlar, jamiyatga moslashish, hissiy rivojlanish va o'zlikni anglash kabi sohalarda yuzaga keladi. Ijtimoiy pedagogik muammolarni aniqlashning bir necha asosiy jihatlari mavjud.

Maktabgacha yoshdagi bolalar ko'pincha o'z fikrlarini to'g'ri ifoda etishda qiyinchiliklarga duch keladilar. Ularning til ko'nikmalari hali to'liq shakllanmagan bo'lib, bu ular o'rtasida o'zaro muloqotning rivojlanishiga to'sqinlik qilishi mumkin. Bolalar orasida kommunikativ muammolar, jumladan, bir-birini tushunmaslik, fikrlarni aniqlik bilan ifoda etmaslik, hissiy reaksiyalarni noto'g'ri tushunish kabi holatlar yuzaga kelishi mumkin. Bu esa ijtimoiy muloqotning rivojlanishini kechiktiradi va bolalar o'rtasida jamoa tuzilishini buzishi mumkin.¹

Maktabgacha yoshdagi bolalar o'zining shaxsiy hududi va boshqalarga nisbatan o'z o'rnini aniqlash jarayonini boshdan kechirmoqdalar. Boshqa bolalar bilan o'ynashda o'z fikrlarini himoya qilish, boshqalar bilan kelishuvga erishish va o'z qiziqishlarini ifoda etishda qiyinchiliklar paydo bo'lishi mumkin. Shu bilan birga, o'zini boshqalardan ajratish, o'zligini anglash va boshqalarni hurmat qilishni o'rganish — bu jarayonlar bolalar o'rtasidagi ijtimoiy muammolarni keltirib chiqarishi mumkin. Bolalar jamiyatda o'zlarini qanday tutishlarini, turli vaziyatlarga qanday javob berishni va ijtimoiy me'yorlarga qanday rioya qilishni o'rganishlari

¹ Arapbaeva, D. K. The Role of Individual-Typological Characteristics In The Process of Family Adaptation of Young Brides. SPAST Reports, Vol. 1 No. 1 (2024): PAMIR One Preprints;

zarur. Maktabgacha yoshdagi bolalar o'zlarining yangi ijtimoiy muhitlariga, ya'ni maktabgacha ta'lim muassasasiga moslashishda qiyinchiliklarga duch kelishlari mumkin. Ba'zi bolalar o'zlariga yangi guruhda joy topishda yoki yangi ijtimoiy muhitga o'tishda noqulayliklar sezishi mumkin. Shu bilan birga, ijtimoiy muhitda o'zining roli va o'ziga xosligini anglashda muammolar ham paydo bo'lishi mumkin.²

Xulosa

Maktabgacha yoshdagi bolalar bilan ishlashda ijtimoiy pedagogik muammolarni hal qilish o'ziga xos murakkabliklarga ega bo'lib, bolalar rivojlanishining turli bosqichlarini o'z ichiga oladi. Ushbu yoshda bolalar nafaqat aqliy, balki jismoniy, hissiy va ijtimoiy rivojlanishning muhim bosqichlarini o'taydilar. Maktabgacha ta'lim muassasalarida bolalar bilan ishlashda, ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirish va ijtimoiy me'yorlarni o'rgatish, ular orasidagi o'zaro munosabatlarni mustahkamlash muhim ahamiyatga ega.

Maqolada ko'rsatilganidek, bolalarning kommunikativ ko'nikmalarini rivojlantirish, o'zligini anglash jarayonini qo'llab-quvvatlash, hissiy va ijtimoiy muammolarni hal qilishda pedagogik yondashuvlarning ahamiyati katta. Pedagoglar va oilaning o'zaro hamkorligi, bolalarning ijtimoiy rivojlanishiga katta ta'sir ko'rsatadi. Bundan tashqari, bolalarga o'z hissiyotlarini boshqarishni, boshqalarga hurmat ko'rsatishni va ijtimoiy me'yorlarga amal qilishni o'rgatish zarurati alohida ta'kidlanadi.

Shu bilan birga, bolalarga o'yin orqali ta'lim berish, ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirish, ularning o'zaro aloqalarini qo'llab-quvvatlash jarayonida pedagoglarning to'g'ri yondashuvi va individual yondashuvlari muhim rol o'ynaydi. Shuningdek, pedagogik faoliyatda bolalarning o'ziga xos ehtiyojlarini inobatga olish va ularning rivojlanishiga mos yondashuvlarni amalga oshirish, ijtimoiy pedagogik muammolarni muvaffaqiyatli hal qilishga yordam beradi.

² Arapbaeva D.K. SOCIO-ETNO-PSYCHOLOGICAL CHARACTERISTICS OF SPIRITUAL PREPARATION OF YOUTH FOR MARRIAGE. Academia Science Repository, 2023. – P. 948-951;

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Arapbaeva, D. K. The Role of Individual-Typological Characteristics In The Process of Family Adaptation of Young Brides. SPAST Reports, Vol. 1 No. 1 (2024): PAMIR One Preprints.
2. Arapbaeva, D. (2024). CHARACTERISTICS OF MATURITY IN MARRIAGE. Nordic_Press, 2(0002).
3. Kurbanovna, A. D. (2023). Evolutionary processes of the family system. Open Access Repository, 4(03), 109-112.
4. Arapbaeva D.K. SOCIO-ETNO-PSYCHOLOGICAL CHARACTERISTICS OF SPIRITUAL PREPARATION OF YOUTH FOR MARRIAGE. Academia Science Repository, 2023. – P. 948-951
5. Arapbaeva D.K. MAIN FUNCTIONS OF THE FAMILY. Academic research in educational sciences, 2022. – P. 256-259
6. Arapbaeva D.K. Оила барқарорлигида психологик мослашувнинг ўрни. Nordic_Press, 2024. 3(0003).
7. Arapbaeva D.K. PSIXOLOGIK IQLIMNING OILAVIY MUNOSABATLAR BARQARORLIGIGA TA'SIRI. Nordic_Press, 2024. 3(0003)
8. ARAPBAEVA D.K. NIKOH MUNOSABATLARIDAGI O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARINING OILA MUSTAHKAMLIGIDA TUTGAN O'RNI. News of the NUUZ, 2024. №1.6.1. – P. 53-55.
9. Arapbaeva D.K. MAKTAB TA'LIMI SHAROITIDA IJODIY TAFAKKURNI RIVOJLANTIRISH. Nordic_Press, 2024. 3(0003)
10. Arapbaeva D.K. Xalqaro tadqiqot metodlariga tayyorgarlik: nazariya va amaliyot. Nordic_Press, 2024. 3(0003)
11. ARAPBAEVA D.K. AJRASHISH IJTIMOIIY-PSIXOLOGIK HODISA SIFATIDA. News of the NUUZ, 2024. №1.4. 1. – P. 67-70